बाल सन्दर्भ सामग्री – २०

बाल मेला

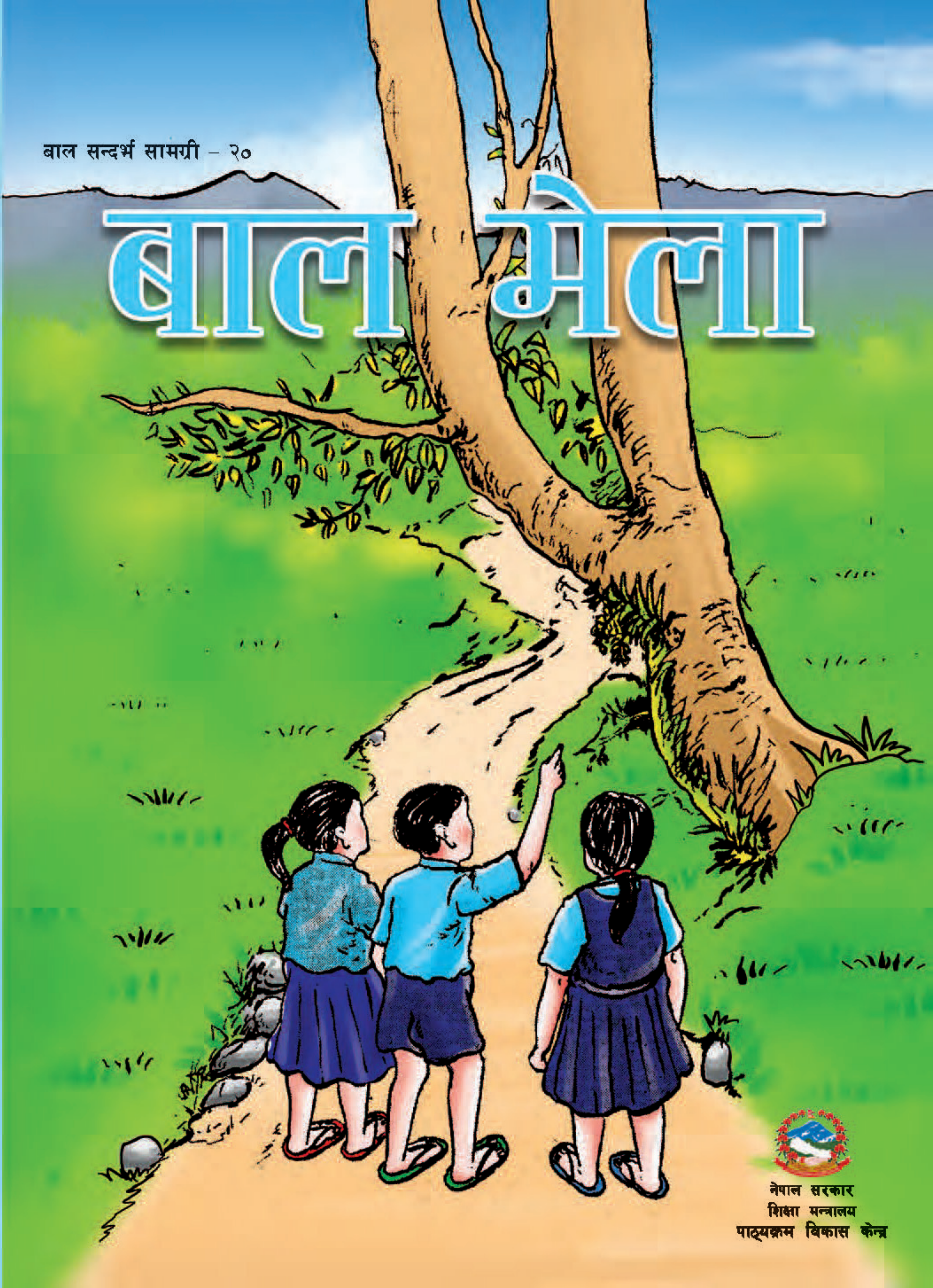

नेपाल सरकार
शिक्षा मन्त्रालय
पाठ्यक्रम विकास केन्द्र

बालमेला

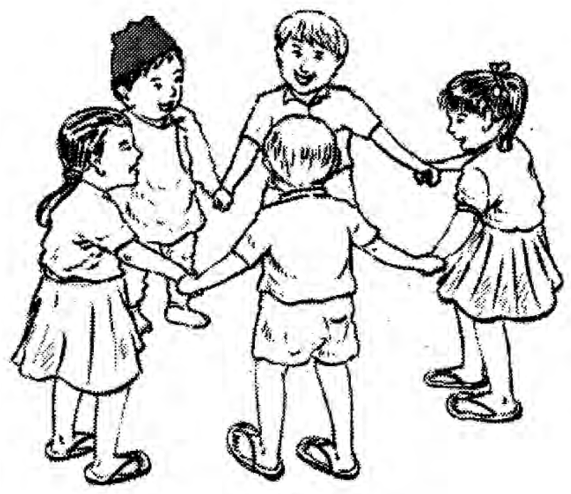

यो किताब
पुस्तकालय प्रयोजनका लागि हो ।
बिक्री गर्न पाइने छैन ।

चित्राङ्कन कर्ता
टार्जन राई

नेपाल सरकार
शिक्षा मन्त्रालय
पाठ्यक्रम विकास केन्द्र
सानोठिमी, भक्तपुर

प्रकाशक : नेपाल सरकार
शिक्षा मन्त्रालय
पाठ्यक्रम विकास केन्द्र
सानोठिमी, भक्तपुर

© प्रकाशकमा

परिमार्जित संस्करण : २०७३

अमेरिकी अन्तर्राष्ट्रिय विकास नियोग (युएसएआइडी) को सहयोगमा यो सन्दर्भ सामग्री प्रकाशन भएको हो। यसमा समाविष्ट सामग्रीको जिम्मेवारी प्रकाशकमा निहित छ। यसमा रहेका सामग्रीले युएसएआइडी र अमेरिकी सरकारको अवधारणालाई प्रतिनिधित्व गर्दैनन्।

हाम्रो भनाइ

बाल बालिकाको पठन सिप बढाउन, मनोरञ्जन प्रदान गर्न, मानसिक र बौद्धिक विकासका लागि सिकाइ सम्बद्ध सन्दर्भ सामग्रीहरूको महत्त्वपूर्ण भूमिका हुन्छ । सन्दर्भ सामग्रीले बाल बालिकालाई अध्ययनशील बनाउनका साथै पढाइ सिप विकास गरी पाठ्य पुस्तकमा भएका विषय वस्तु ग्रहण गर्नसमेत मदत गर्छ ।

पाठ्यक्रम विकास केन्द्रद्वारा राष्ट्रिय प्रारम्भिक कक्षा पढाइ कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने क्रममा यो सन्दर्भ सामग्रीलाई अद्यावधिक गरी युएसएआइडीको आर्थिक सहयोगमा प्रकाशनमा ल्याइएको हो । प्रस्तुत सन्दर्भ सामग्री कक्षा १ देखि ३ सम्मका विद्यार्थीहरूका लागि उपयोगी हुने गरी विकास गरिएको छ तापनि आवश्यकतानुसार जुनसुकै कक्षामा पनि प्रयोग गर्न सकिने छ ।

प्रस्तुत सामग्री शिक्षकहरूले सबै बाल बालिकाहरूलाई पढ्ने मौका दिई आपसमा छलफलसमेत गराई उनीहरूको पठन सिप विकासमा सहयोग गर्नुहुने छ भन्ने अपेक्षा गरिएको छ । अन्त्यमा यस सामग्रीका सम्बन्धमा प्राप्त हुने सुझाव एवम् प्रतिक्रियाका लागि पाठ्यक्रम विकास केन्द्र सदैव स्वागत गर्दछ ।

वि.सं. २०७३ — पाठ्यक्रम विकास केन्द्र

विषय सूची

क्र.स.	शीर्षक	कवि	पृष्ठ
१.	फोनमा बोल्ने म हो	माधव घिमिरे	५
२.	रमाइलो	कृष्णप्रसाद पराजुली	६
३.	कालोपाटी	दुर्गालाल श्रेष्ठ	७
४.	नानी बाबु	क्षेत्रप्रताप अधिकारी	८
५.	हामीलाई	दैवज्ञराज न्यौपाने	९
६.	आमा जस्ती गुरुमा	रामबाबु सुवेदी	१०
७.	चकचके फुच्चे खरायो	गोरख ब. सिंह	११
८.	साथी आइदिऊँ कि	रमेशचन्द्र घिमिरे	१२
९.	पुस्तक	रामबाबु सुवेदी	१३
१०.	चन्द्रसूर्य झन्डा हेर फरर	माधव घिमिरे	१४
११.	मेरो राजा	दुर्गालाल श्रेष्ठ	१५
१२.	हाट बजार	रामबाबु सुवेदी	१६
१३.	सुनाखरी	क्षेत्रप्रताप अधिकारी	१७
१४.	राम्रो हुन्छ बानी	दैवज्ञराज न्यौपाने	१८
१५.	घान्द्रुक	रामबाबु सुवेदी	१९
१६.	चम्काउन पाए पुग्छ	कृष्णप्रसाद पराजुली	२०
१७.	हजुरआमासँग	दुर्गालाल श्रेष्ठ	२१
१८.	डल्लेठो	रामबाबु सुवेदी	२२
१९.	म हुँ सानी नानी	दैवज्ञराज न्यौपाने	२३
२०.	अस्ति शनिबार	दुर्गालाल श्रेष्ठ	२४
२१.	फागुले बोलायो	रामबाबु सुवेदी	२५
२२.	लाहुरे	क्षेत्रप्रताप अधिकारी	२६
२३.	यौटै हुन्छ रानो	दैवज्ञराज न्यौपाने	२७
२४.	सुन्दर गीत गाऊँ	गोरख ब. सिंह	२८
२५.	गुराँस फुल्यो	कृष्णप्रसाद पराजुली	२९
२६.	ढाडे बिरालो	प्रभा भट्टराई	३०
२७.	कविता	दुर्गालाल श्रेष्ठ	३१
२८.	टौवा	रामबाबु सुवेदी	३२
२९.	बालमेला	माधव घिमिरे	३३
३०.	उठ उठ	प्रभा भट्टराई	३४
३१.	चस्मा हरायो	गोरख ब. सिंह	३५
३२.	खाऊँ खाऊँ काँकरी	कृष्णप्रसाद पराजुली	३६

फोनमा बोल्ने म हो !

माधव घिमिरे

हलो ! हलो ! ओहो !

फोनमा बोल्ने को हो

फोनमा बोल्ने म हो !

म हो भन्ने को हो ?

म हो भन्ने मै हो

के हो तिम्रो नाउँ ?

नानी मेरो नाउँ ।

धन्यवाद नानी !

तिमी कति ज्ञानी !

रमाइलो

कृष्णप्रसाद पराजुली

पूर्व चढ्यो लाली
रङ रङ हाली, देख्दै रमाइलो ।

चिरिबिरी चिर्र
चरी बोल्यो सुर्र
कति राम्रो बोली
मिलाएर लोली, सुन्दै रमाइलो ।

हट्दै गयो कालो
आयो जाग्ने पालो
हावा चल्यो मिठो
मान्छे राम्रो छिटो, भन्दै रमाइलो ।

आँखा त्यतै झुल्यो
जता घाम खुल्यो
सऱ्यो पर छाया
लायो दिनले माया, हेर्दै रमाइलो ।

कालोपाटी

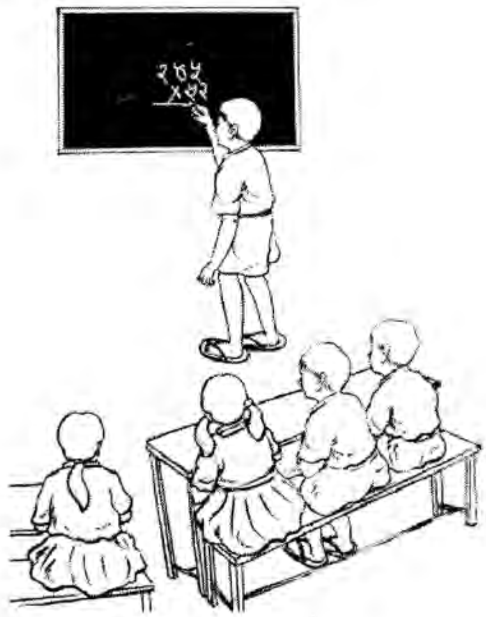

दुर्गालाल श्रेष्ठ

तिम्रो कक्षाकोठाको म
भित्ताको हुँ पाटी
जिउ मेरो देखेकै छौ
कालो छु है साथी !

प्रेम गर, घृणा गर
जे गर ममाथि
म त सधैँ माया गर्छु
तिमीलाई साथी ।

भैँसी कालो हुन्छ तर
उसले दुध दिन्छ
तिमीलाई थाहै छ नि
दुध कस्तो हुन्छ !

म पनि त त्यस्तै हुँ नि
हो कि होइन साथी !
प्रेम गर घृणा गर
जे गर ममाथि ।

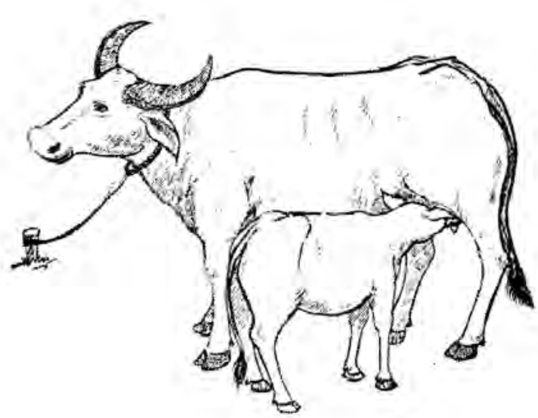

नानी बाबु

क्षेत्रप्रताप अधिकारी

घाम जस्ता बाबुहरू
जुन जस्ता नानी
अँधरीमा बत्ती बन
पँधेरीमा पानी ।

आज राम्रो पढ बाबा
भोलि राम्रो हुन्छ ।
तिमी राम्रो भयौ भने
देशै राम्रो हुन्छ ।

नेपाल अझै ठुलो हुन्छ
तिमी बढेपछि
हिमाल अझै अग्लो हुन्छ
तिमी चढेपछि ।

स्वर्गभन्दा ठुलो हुन्छ
आफ्नो मातृभूमि
बुझिराख सम्झिराख
आजैदेखि तिमी ।

बुद्धजस्तै शुद्ध तिमी
युद्ध नगर्नु है !
तर देशको रक्षा गर्न
पछि नपर्नु है !

हामीलाई

दैवज्ञराज न्यौपाने

हिउँचुलीमा हिउँ पऱ्यो
जाडो भयो हामीलाई
हामी चाँडो घर जान्छौँ
घन्टी हान पालेदाइ ।

पानीमाथि ऐना जमी
हेर्न थाल्यो हामीलाई
छुन पनि डर लाग्छ
ठिहिऱ्याउने पानीलाई ।

जाडो ढाक्ने न्यानो लुगा
सिइदेऊ न दर्जी दाई
सिरेटाको मुटु काँप्छ
स्याँठ चल्दा हामीलाई ।

घाम लागे पनि हुन्थ्यो
हुस्सु फाटे पनि हुन्थ्यो
यो पुसको जाडो कतै
टाढा भागे पनि हुन्थ्यो ।

आमाजस्ती गुरुमा

रामबाबु सुवेदी

हाँस्दै हाँस्दै आउँदा
आमा जस्ती गुरुमा
लजाएर बसेँ म
सुरुसुरुमा ।

ए सर्मिला ! भनेर गुरुमाले बोलाउँदा
पैलोचोटि कक्षामा
थुरुथुरु म ।

गुरुमाका मायालु
बचन र बोलीमा
हिंड्न थालेँ आखिर
खुरुखुरु म ।

माफ पाऊँ गुरुमा !
के के भयो सुरुमा
आजभोलि कक्षामा
फुरुफुरु म ।

चकचके फुच्चे खरायो

गोरखबहादुर सिंह

हैन यो गैँडा, जेब्रा यो
हैन यो हात्ती जरायो
पाटे बुट्टे, लामकाने
चकचके फुच्चे खरायो ।

गाजर खान्छ फुच्चेले
रिसले गाली गरे झैँ ।
खाएर टन्न अघाए
पल्टन्छ साँच्चै मरे झैँ ।

आइज यता भन्यो कि
उतातिर कुद्ने यो
खोरमा थुनुँ भन्यो कि
करेसामा पुग्ने यो ।

बुर्कुसी मात्रै मार्ने यो
राम्ररी हिँड्नै नजान्ने
आफ्नै मनले कुद्ने यो
भनेको मान्दै नमान्ने ।

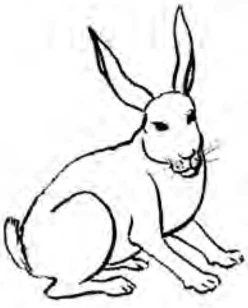

बिरालाको डर लाग्छ,
लिएर कतै जाऊँ भने
लाग्छ माया फुच्चेको
भुटीभाटी खाऊँ भने ।

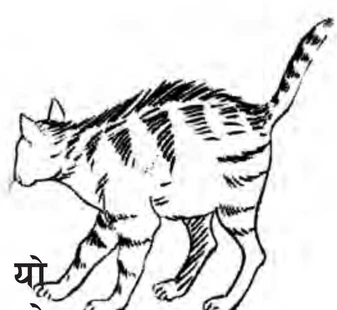

हैन यो गैँडा जेब्रा यो
हैन यो हात्ती जरायो
पाटे बुट्टे लामकाने
चकचके फुच्चे खरायो ।

साथी आइदिऊँ कि

रमेशचन्द्र घिमिरे

एक्लै भयौ मेरो सानु
साथी आइदिऊँ कि !
पापाचिची मिचीमिची
क्वाप्प ख्वाइदिऊँ कि !

कति राम्रो सुहाएको
टुँडो पसारेको
हेर्न मन लागेको छ
खुट्टा बजारेको ।

नाच्छौ भने मेरो राजा
गीत गाइदिऊँ कि !
एक्लै भयौ मेरो सानु
साथी आइदिऊँ कि !

नौनी जस्तो शरीरमा
छोए चस्स दुख्छ
पिट्नुहुन्न एकोहोरो
हेरिदिए पुग्छ ।

पकुल्टे त्यो गालामाथि
म्वाइँ खाइदिऊँ कि !
एक्लै भयौ मेरो सानु
साथी आइदिऊँ कि !

पुस्तक

रामबाबु सुवेदी

पुस्तकका पानामा
अक्षरका दाना छन्
दाना ठुला साना छन्
तिनैमा छ मेरो मन ।

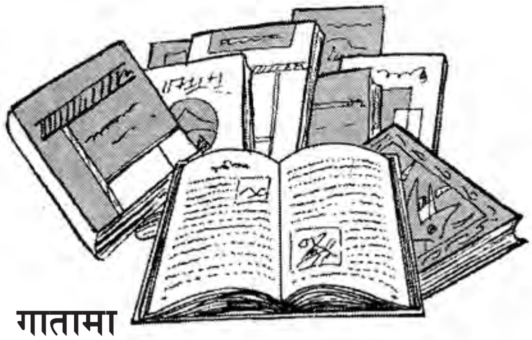

पुस्तकका गातामा
भित्र पातैपातमा
चित्र थरीथरीका
चिरिबिरी चरीका ।

कतै मिठा कविता
कतै मिठा कहानी
पढ्नेलेख्ने मान्छेले
भेट्छ मिठो बिहानी ।

अक्षर टिपी खाऊँ कि !
चित्रै उनी लाऊँ कि !
पुस्तक तँलाई च्यापेर
संसार घुम्न जाऊँ कि !

चन्द्रसूर्य झन्डा हेर फरर !

माधव घिमिरे

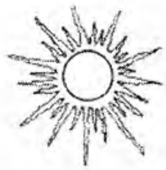

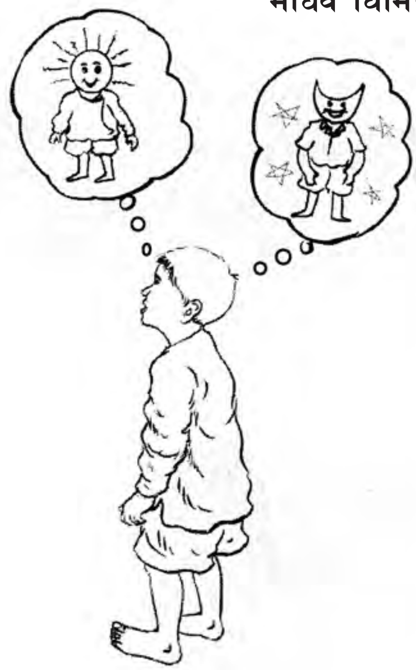

दिउँसो लाग्ने घाम राती लाग्ने जुन
एकैचोटि लागे कस्तो हुन्थ्यो भन !
यति कुरा हेर्न कति रहर
नेपालको झन्डा हेर फरर !

दाजु जस्तो घाम बहिनी जस्ती जुन
एकैचोटि हाँसे कस्तो हुन्थ्यो भन !
यति कुरा हेर्न कति रहर
नेपालको झन्डा हेर फरर !

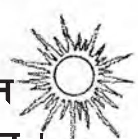

ज्ञान जस्तो घाम गुन जस्ती जुन
एकैचोटि पाए कस्तो हुन्थ्यो भन !
यति कुरा हेर्न कति रहर
नेपालको झन्डा हेर फरर !

मेरा राजा

दुर्गालाल श्रेष्ठ

घिन्तिङ घिन्तिङ मेरो राजा
मादल घन्काउँछ
नाची नाची कम्मर भाँची
आँखा सन्काउँछ ।

हात नचाउँछ कैले
काँध मर्काउँछ
जे गरे नि मेरो राजा
हिस्सी तर्काउँछ ।

ताल सुर हुन्छ उसको
आफ्नै अन्सार
हाम्रोभन्दा बेग्लै उसको
आफ्नै संसार ।

कैले रोइदिने, कैले
वीर होइदिने
मेरो राजा नदी हाम्रो
पिर धोइदिने ।

हाट बजार

रामबाबु सुवेदी

रामा्र लुगा लाएर
मिङ्मा गई बजार
बजारमा भेटिए
साथी हजार ।

यौटा साथी सुर्खेते
अर्को साथी पुर्कोटे
च्याङ्लुङ्गे र म्याङ्लुङ्गे
धुन्चे धुर्कोटे ।

साथीभाइ भेटिँदा
मिङ्मा भई फुरुक्क
धुवाँले र धुलाले
तर धुरुक्क ।

हाट बजार भनेका
गुलाबका फुल हुन्
यो फुलका डालीमा
काँढा पनि छन् ।

सुनाखरी

क्षेत्रप्रताप अधिकारी

सुन मेरा बैनीहरू !
सुन मेरा भाइ !
सुनाखरी बारे केही
भन्छु तिमीलाई !

कतै भन्छन् सुनगाभा
कतै सुनाखरी
सेतो चाहिँ चाँदीगाभा
नाउँ थरीथरी ।

रुखमाथि फुल्दछ यो
रुखैमाथि झुल्छ
हरहर बास्ना छर्दै
हावासित डुल्छ ।

तिमी जस्तै राम्रो हुन्छ
यो फुलको रङ
फुल्न सिक तिमी पनि
यही फुलसँग ।

पढ, लेख, अघि बढ
नानी ! बाबु ! भाइ !
फुल जस्तो हाम्रो माया
सधैँ तिमीलाई ।

राम्रो हुन्छ बानी

दैवज्ञराज न्यौपाने

हामी साना कोपिला हौँ
रङ भर्ने डाली
काँढाबाटा जोगिएर
आयो फुल्ने पाली ।

साना साना साथी हामी
सबै मिली आयौँ
हाँसीखेली रमाउँदै
नौलो भाका ल्यायौँ ।

ढकमक्क वनै राम्रो
मनै राम्रो पारी
संसारलाई दिन आयौँ
पौरखको बारी ।

सिर्जनाका धन हामी
धर्ती घर हाम्रो
यसैलाई माया गरी
पार्नुपर्छ राम्रो

शुद्ध हावा शुद्ध पानी
स्वस्थ जिन्दगानी
दुर्गुणको मैलो बिना
राम्रो हुन्छ बानी ।

घान्द्रुक

रामबाबु सुवेदी

घान्द्रुक गाउँ कस्तो छ !
फुल जस्तो छ
प्रकृतिको हरियो
झुल जस्तो छ ।

गुरुङको बस्तीमा
गस्ती गस्तीमा
लालाबालाहरू छन्
आफ्नै मस्तीमा ।

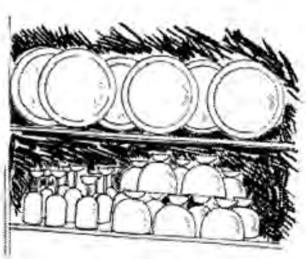

पुराना छन् कचौरा
पुराना छन् थाल
मान्छे सबै सोझा छन्
माया फालाफाल ।

गल्लीपारि दिदीको
दुईपाखे घर
गल्लीवारि चौतारी
पीपलु र वर ।

हृदयको फेदीमा
मोदी सलल
माछापुच्छ्रे छायामा
देशै झलल ।

चम्काउन पाए पुग्छ

कृष्णप्रसाद पराजुली

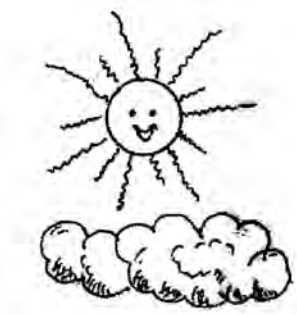

खुल्दा हुन्छ जुन राम्रो, लाग्दा राम्रो घाम
चम्काउन पाए आफ्नै देशको नाम ।

चरी बोल्यो रुख माथि
हुन्छन् खुसी सँगीसाथी
बत्ती बले गाउँ गाउँमा
रम्छ जुन पनि राती ।

फुल्दा हुन्छ फुल राम्रो, गर्दा राम्रो काम
चम्काउन पाए पुग्छ आफ्नै देशको नाम ।

पहाड तराई झम्म झम्म
अन्न फल भए टम्म
आशा कसको गर्नुपर्छ !
लाग्छ घाम भित्रैसम्म ।

बग्दा हुन्छ छाँगो राम्रो, सुन्दा राम्रो गान
चम्काउन पाए पुग्छ आफ्नै देशका नाम ।

हजुरआमासँग

दुर्गालाल श्रेष्ठ

हजुरआमा ! हेर्दा हेर्दै हजुरको चित्र
पूजा गरुँ गरुँ जस्तो लाग्छ मनभित्र ।

सेतो सेतो हजुरको
सफा त्यो कपाल
हेर्दै मेरो मन भन्छ
त्यही हो हिमाल ।

धर्सैधर्सा, मुजामुजा
परेको निधार
त्यसमा झन् देख्दछु म
नेपालै नेपाल ।

बुबा मलाई जुन माया
दिनुहुन्छ ऐले
हजुरैले दिनुभाको
थियो रे त्यो पैले ।

लेख्नु पढ्नु भनेको नै
यस्तै कुरा सुन्नु
जतिसम्म बुझिँदैन
मनमनै गुन्नु ।

हजुरआमा ! गर्छु म राम्रा राम्रा काम
राख्छु, राख्छु पक्कै राख्छु हजुरको नाम ।

डल्लेठो

रामबाबु सुवेदी

बारीभरि डल्ला छन्
कता पऱ्यो डल्लेठो
आफैँ काम गरेर
डल्ला फोर्छु म
मोतीदाना छरेर
डाला भर्छु म ।

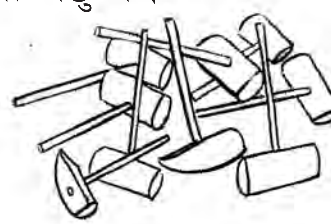

डल्लेठाका डल्लामा
डल्ला फोर्ने शक्ति छ
साथीभाइ नजुटे
डल्लाहरू फुट्दैनन्
जुटौँ भन्छु म ।

डल्लेठालाई उचाल्दा
बजार्दा र थेचार्दा
म छु हैरान
हैरानमा दुःख छ
दुःखैभित्र सुख छ
छैन नभन ।

सुन मेरा साथी हो !
डल्लेठोको घर हो
सानो धन्सार
संसारका डल्लेठा
एकै चोटि उठेमा
बन्छ संसार ।

म हुँ सानी नानी

दैवज्ञराज न्यौपाने

सिर्जनाकी पानी हुँ म
सानी सानी नानी
सिकाइदेऊ राम्रो हुने
असल हुने बानी ।

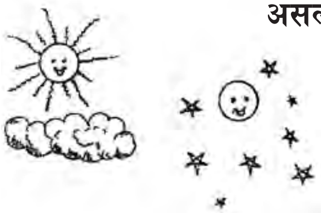

घाम देऊ तातो मलाई
जुन देऊ ज्योति
राख्न सकूँ हत्केलामा
पौरखका मोती ।

फुलभन्दा पनि राम्रा
इन्द्रेणीको माला
त्यस्तै माला रुचाउने
म हुँ सानी बाला ।

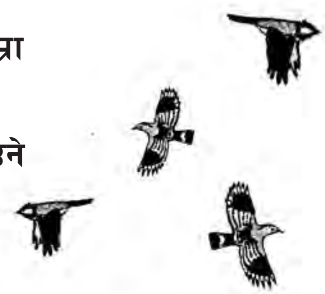

चरी जस्तै रमाएर
हँसाउन सक्ने
पानी जस्तै कल्कलाई
भिजाउन सक्ने ।

सबै भन्छन् सानी मलाई
कर्कलाकी पानी
सानैदेखि राम्रो भए
राम्रो हुन्छ बानी ।

अस्ति शनिबार

दुर्गालाल श्रेष्ठ

हुन त यो शनिबार
मेरो पनि बिदाबार
तर साथी ! खुसी भने छैन ब्यारे म ।

आमा मन्दिर जानुहुन्छ
मलाई पनि लानुहुन्छ
कसो कसो लाग्दै आयो नजाऊँ क्यारे म ।

अस्ति शनिबार पनि
मन्दिरमा जाँदा छ नि !
भित्र भित्र कतकता कोक्किएँ झन् म ।

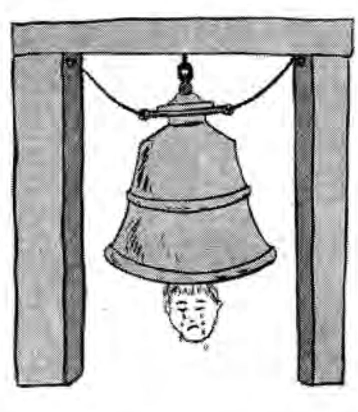

चारैतिर थाङ्ने माग्ने
झुत्रेझाम्रे माया लाग्ने
मभन्दा नि भन्ट्याङ् भुन्टुङ् कति रहेछन् ।

बिहानको जाडोयाम
न त कतै थियो घाम
सिरसिरी चल्दै थियो चिसो बतास ।

थुरुथुरु कामेका ती
चिचीभुँडीहरू देखी
सिमसिम रुँदै थियो माथि आकाश ।

फागुले बोलायो

रामबाबु सुवेदी

फागुन आयो फागुन आयो फागुले बोलायो
म रातै हुँदा फागुले छुँदा संसारै टोलायो ।

हातमा रातो अबिर लिई तराई दगुरी
हिमाल पनि भएछ आज सुनको गजुरी
चतुरेलाई रँगाई छाडी चन्मती नानीले
लोभ्यायो मलाई अबिर खेल्ने नानीका बानीले ।

टोलीका टोली मिलेर होली खेलेको देखेर
हजुरआमा आउनुभयो लउरी टेकेर
उहाँका मुजा परेका गाला रँगाऊँ साथी हो !
नातिनासँग रमाई खेल्ने नेपाली जाति हो ।

भगुवालाई पनि यो फागु नदली हुँदैन
अबिरै परोस् आँखामा आज मानिस रुँदैन
रङमा ढङ्ग मिलाएपछि संसारै रसिलो
रङमा ढङ्ग मिलेन भने संसारै अमिलो ।

लाहुरे

क्षेत्रप्रताप अधिकारी

खैँजडीमा चुड्का बज्यो
मादलुमा झ्याउरे
तिम्रो माया धेरै लाग्यो
फर्की आऊ लाहुरे

दुखी भयो हाम्रो गाउँ
सुखी भयो विदेश
तिमीबिना रुँदै छन्
हाम्रा भोट मधेस ।

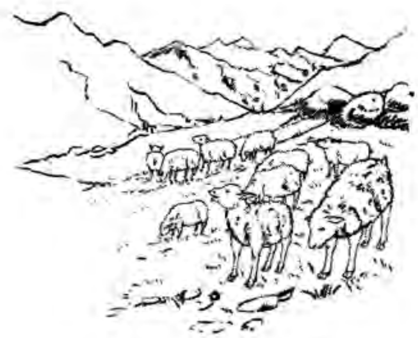

तिम्रो बाटो हेर्दाहेर्दै
दुखिसके नानी
वनै सुके, मनै सुके
सुकिसके पानी ।

आऊ अब मिठो पिठो
बाँडीचुँडी खाऊँ
स्वदेशको मुरलीमा
मिठो गीत गाऊँ ।

यौटै हुन्छ रानो

दैवज्ञराज न्यौपाने

देश हाम्रो हिमचुलीले सजाएको छानो
मौरी हुन्छन् थरीथरी यौटै हुन्छ रानो ।

लेकवेसी तराईले मिलेको छ ठाउँ
सबै भन्छन् स्वर्गभूमि नेपाल हो नाउँ
जहाँ जाऊँ राम्रो लाग्छ हेरिरहुँ जस्तो
जुनीजुनी फर्किएर खेलिरहूँ जस्तो ।

यसैका हौँ स्वप्न हामी सिर्जनाका डाली
पुर्खा जस्तै सन्त ज्ञानी वीर शक्तिशाली
बघिनीका बच्चासरि हुर्किएर आयौँ
संसारमा नाम राख्ने राम्रो देश पायौँ ।

सबै मिली उठ्नुपर्छ, सबै जुट्नुपर्छ
देश हामी सबैको हो, सबै खट्नुपर्छ
छिर्के हान्ने, खोइरो खन्ने राम्रो हैन बानी
सिर्जनाले शक्ति दिन्छ, पौरखले पानी ।

सुन्दर गीत गाऊँ

गोरखबहादुर सिंह

मैदान जाऊँ कि पहाड जाऊँ,
भन्ज्याङ वा स्वच्छ हिमाल जाऊँ,
पुग्छु जहाँ लाग्छ उतै रमाऊँ,
नेपालकै सुन्दर गीत गाऊँ ।

यी घामछाया रसिला यहीँकै,
यी गाउँबस्ती हँसिला यहीँकै,
काली कि मेची, तिलिचो कि रारा,
बिछट्ट राम्रा वनभीर सारा ।

डाँफे अनौठा र मुनाल राम्रा,
यी फाँटबँसी वनकुञ्ज राम्रा,
बाली झुलेको छ तराई राम्रो
यो देश मेरै छ मलाई राम्रो ।

पाखा सजाऊँ कि गुराँस फुल्दै,
बस्ती हसाऊँ कि त चैन डुल्दै,
खाँचा उखेली कसरी म फालूँ ?
यो देश मेरो कसरी सिँगारुँ ?

गुराँस फुल्यो

कृष्णप्रसाद पराजुली

गुराँस फुल्यो पाखामा
हिमाल झुल्यो आँखामा ।

खर्कमा चौँरी चर्दै छ
छाँगामा पानी झर्दै छ
चरीले बेग हालेर
सुरिलो भाका छर्दै छ ।

किन यो घाम झुल्कन्छ !
किन यो तारा टल्कन्छ !
जान्न र बुझ्न भनेर
मन यो हाम्रो कल्पन्छ ।

हिमालैमाथि हिउँ राम्रो
फेदीमा हेर्दा गाउँ राम्रो
जीवनमा घाम लागेरै
चम्कँदै जान्छ नाउँ हाम्रो ।

ढाडे बिरालो

प्रभा भट्टराई

कालो सेतो टाटेपाटे
कस्तो हो यो बिरालो
लुसुलुसु लुसुलुसु
झर्छ ओरालो ।

ढोकाबाट भान्छातिर
हेर्छ पुलुक्क
देखा पर्छ दलानमा
कैले झुलुक्क ।

जाडोमा यो चुलोभित्र
पर्छ गुजुल्टो
दुध चोरी खाइदिन्छ
खान्छ अगुल्टो ।

ङ्यार्र ङुर्र ङ्यार्र ङुर्र
मुसा लघार्छ
कैले बस्छ भोकभोकै
कैले डकार्छ ।

छाउरा छाउरी ङ्याउँ ङ्याउँ
गर्छन् कुनामा
माया लाग्छ दुधभात
दिन्छु दुनामा ।

कविता

दुर्गालाल श्रेष्ठ

झ्यालैमा बसी हेर्दै म थिएँ
नियाली आकाश
बादलसँग खेल्दैथ्यो माथि
बयेली बतास ।

कहिले सुन्थेँ चराले पनि
पढेका कखरा
कहिले देख्थेँ फिजाई प्वाँख
उडेका अप्सरा ।

टन्टा र सन्टा कता हो कता !
हराए बिलाए
अनेकथरी कुराका टुसा
मनैमा पलाए ।

भावना बोकी भल्भली बगे
शब्दका सरिता
पछाडिबाट बहिनी बोली
क्या मिठो कविता ।

टौवा

रामबाबु सुवेदी

खाँबामाथि बलोलाई
तेर्सो पारेर
छोपेँ साना साटाले
स्याउला र भाटाले
मैले टौवा बनाएँ
आफ्नै हातले ।

मुनो गाडेँ माझमा
व्यस्त भएँ काजमा
दयँरालाई बोलाएँ
साँझ साँझमा
दयँराले ओसारे
परालका लुँडिया
आज मेरो टौवा नै
मेरो गुडिया ।

भैँसी बाँधी टौवामा
दुध दुही गौवामा
दयँरालाई भरे म
खुवाउँछु खिर
टौवामाथि कौवा छ
दुध चोर्ने हौवा छ
साथी भाइ साथ छन्
छैन मलाई पिर ।

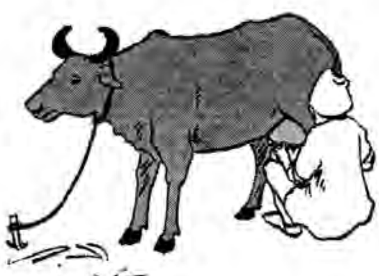

बालमेला

माधव घिमिरे

हेर बालक त्यहाँ
कति राम्रो आहा !
एक्लै खेलिरैछ
संसार भुलिरैछ ।

चल्यो हावा हरर
खेलूँ खेलूँ रहर
घामछाया लोलाई
आए बिनु बोलाई ।

सेतु कालु पनि
आए खेलूँ भनी
ठुली सानी पनि
आए साथी बनी ।

सबै जना साथी
बिनु जातिपाती
भए खेल्न भेला
कति राम्रो मेला ।

उठ ! उठ !!

प्रभा भट्टराई

उठ ! उठ ! !
उज्यालो भो
कुखुरी काँ ! !
उठ्यो मने खोरमा
मुनीमुनी म्याँ ! !

चरी उड्यो कल्याङकुलुङ
गर्छ रुखमा
नानी बाच्छी बाँ ! बाँ ! !
गाई गोठमा
मन्दिरमा घन्टी बज्यो
टिनिनिनी ट्वाँ ! !
उठ्यो मने खोरमा
मुनीमुनी म्याँ ! !

मेरो बाबा ! बाहिर हेर
कल्ले बोलायो !
दाँत माझ, मुख धोऊ
चिया सेलायो
पढ्न जान ढिलो होला
रुनुपर्ला ह्वाँ ! !
उठ्यो मने खोरमा
मुनीमुनी म्याँ ! !

चस्मा हरायो

गोरखबहादुर सिंह

दौडी हिँड्ने जरायो, उफ्री हिँड्ने खरायो
हजुरबाको गान्धी चस्मा कता हरायो ।

दराज टेबुल घर्राभित्र छेउ कुना खोजेँ
कोठा चोटा बार्दलीमा आँगनमा खोजेँ ।
खोज्दा खोज्दा थाकिसकेँ मरे भेटिँदैन
"भेटिन्छ कि ?" हजुरबाको आशा मेटिँदैन ।

गाउँ डुल्न जानुभाथ्यो उतै खस्यो कि त
फुलबारीमा कतैतिर लुकी बस्यो कि त
राख्नु भयो कि कतैतिर बिर्सने छ बानी
भेट भो कि सोध्नुहुन्छ, "चस्मा भेट्यौ नानी ?"

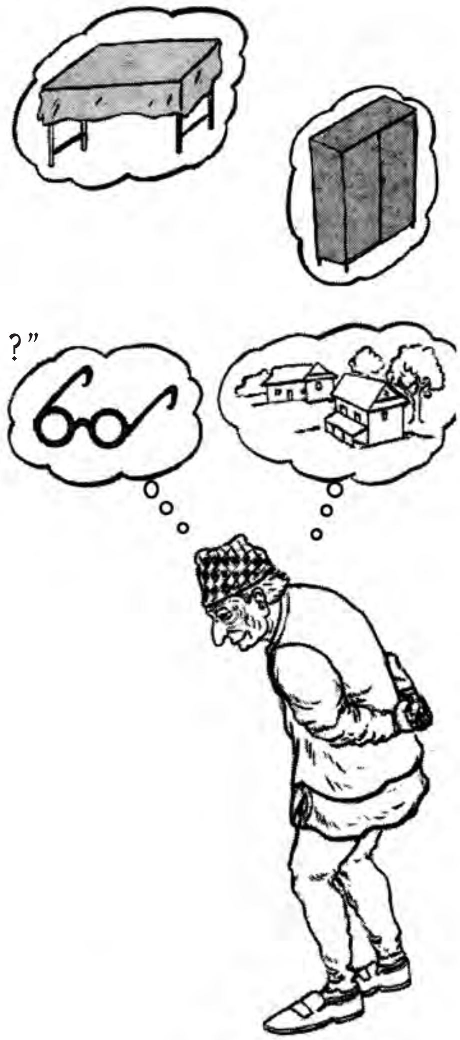

किनौँ भने नयाँ चस्मा टाढा पर्ने सहर
नखोजुँ त हजुरबालाई पढ्न सारै रहर ।
बिहान पढ्ने हाल खबर साँझ रामायण
कता पऱ्यो गान्धी चस्मा हरि नारायण ।

दौडी हिँड्ने जरायो, उफ्री हिँड्ने खरायो
हजुरबाको गान्धी चस्मा कता हरायो ।

खाऊँ खाऊँ काँकरी

कृष्णप्रसाद पराजुली

खाऊँ खाऊँ काँकरी
भन्छ मनको चाँचरी ।

खेतबारी, पाखामा
बाली लाग्छ माटामा
हुन्छ धर्ती भरिलो
खुल्छ खुसी आँखामा ।

झर्‌झर् पानी झर्झरी
छुँदै फाँट टाकुरी
खाऊँ खाऊँ काँकरी
भन्छ मनको चाँचरी ।

हेरी जुन घाममा
नाचूँ बर्खा याममा
हाँस्दै खेल्दै जाउँला
छाता ओढी काममा ।

फुलै फुलोस् बाबरी
चलोस् बास्ना हर्हरी
खाऊँ खाऊँ काँकरी
भन्छ मनको चाँचरी ।